

РОМАНІШИНА Ольга

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0003-2029-1004>e-mail: o.v.romanishina@gmail.com**МИКОЛАЙЧУК Ігор**

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0009-0008-6939-5481>e-mail: igor.mukalayhuk.333@gmail.com**КРИВОВ'ЯЗ Сергій**

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0001-6599-1392>e-mail: serhii.kryvoviaz@gmail.com**ДОСЛІДЖЕННЯ УМОВ ПРАЦІ В РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ КАБІНЕТАХ ТА ОСНОВНІ ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ ДО НИХ**

В сучасних умовах розвитку медичної реабілітації особлива увага приділяється якості професійної діяльності фахівців, які забезпечують відновлення рухових, функціональних та психофізичних можливостей пацієнтів. Одним із ключових чинників, що визначають успішність реабілітаційного процесу, є наявність безпечних і нешкідливих умов праці персоналу реабілітаційних кабінетів. Вони створюють основу для ефективної роботи, сприяють збереженню здоров'я спеціаліста та забезпечують стабільні позитивні результати відновлення та лікування.

В роботі проводилося дослідження умов праці в реабілітаційних кабінетах та їх вплив на стан працездатності та здоров'я працівників. Дослідження проводилося методом опитування реабілітологів, які працюють в державних та приватних кабінетах. Учасники опитування оцінили умови їх праці та вказали на фактори робочого середовища, які, на їх думку, мають несприятливий вплив на їх стан здоров'я. Крім цього, респонденти вказали важливі заходи, на їх думку, з покращення умов праці та зменшення чи усунення впливу факторів ризику. На основі досліджених та проаналізованих відповідей було побудовано діаграми відповідей опитуваних для наочності та демонстрації результатів. Встановлено гігієнічні вимоги до відповідно зазначених у відповідях факторів, вимоги охорони та гігієни праці до умов праці в реабілітаційних кабінетах та запропоновано заходи з їх покращення.

Комфорт та безпека працівника впливають на якість взаємодії та роботи з пацієнтом. У комфортних умовах реабітолог проявляє більше терпіння, може ефективніше комунікувати та підтримувати мотивацію пацієнта до виконання вправ та проведення фізіотерапевтичних процедур. Тому важливість забезпечення нешкідливих та безпечних умов праці реабітологів є важливим завданням, що ставлять до спеціалістів з охорони та гігієни праці.

Ключові слова: умови праці, фактори ризику, гігієнічні вимоги.

<https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.7>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 09.01.2026

Прийнята до друку / Accepted 04.03.2026

Опубліковано / Published 26.03.2026

© РОМАНІШИНА Ольга, МИКОЛАЙЧУК Ігор, КРИВОВ'ЯЗ Сергій

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний розвиток системи охорони здоров'я зумовлює зростання ролі реабілітаційної допомоги в процесі відновлення здоров'я населення. Реабілітаційні кабінети є важливою складовою лікувально-профілактичних закладів, оскільки саме в них здійснюється комплекс заходів, спрямованих на

відновлення функціонального стану пацієнтів, підвищення якості їхнього життя та попередження ускладнень. Ефективність реабілітаційних заходів значною мірою залежить не лише від застосовуваних методики і кваліфікації персоналу, але й від умов праці, в яких вони проводяться.

Умови роботи в реабілітаційних кабінетах можуть супроводжуватися впливом різноманітних чинників, що потенційно становлять ризик як для медичних працівників, так і для пацієнтів.

Недотримання гігієнічних вимог умов праці може призводити до зниження ефективності лікування, професійної втоми персоналу та виникнення несприятливих наслідків для здоров'я. У зв'язку з цим актуальним є дослідження умов роботи в реабілітаційних кабінетах та аналіз основних гігієнічних вимог до їх облаштування і функціонування.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх наукових джерел свідчить, що умови праці в реабілітаційних кабінетах мають комплексний характер і включають фізичні, психосоціальні та організаційні компоненти; найбільш поширеними негативними чинниками є високе фізичне навантаження, емоційне вигорання та недостатня ергономічність робочих місць; наявні дослідження носять фрагментарний характер, що зумовлює потребу у подальших системних наукових дослідженнях з урахуванням сучасних вимог до реабілітаційної допомоги [1].

В роботі [2] досліджується рівні експозиції ергономічних, фізичних, хімічних, біологічних і психологічних ризиків праці медичних працівників, а також ефективність заходів контролю ризиків. Дослідження показали, що медичні працівники (у тому числі ті, хто працює в реабілітаційних відділеннях/кабінетах) піддаються значним професійним ризикам, особливо, пов'язаними з санітарно-гігієнічними умовами, а системні заходи контролю ризиків мають значно знижувати негативний вплив на здоров'я персоналу.

Дослідження [3] встановлено, що професійний стрес є невід'ємною частиною умов праці медичних працівників загалом, що посилюється несприятливими умовами праці. Обумовлено основні фактори стресу, такі, як погана комунікація, велике фізичне та психологічне навантаження, порушення взаємодії з колегами і адміністрацією, недостатній рівень освітлення, шум при роботі медичного обладнання.

Робота [4] присвячена проведенню емпіричне дослідження умов охорони праці медичних працівників у стаціонарних лікувальних закладах. Автори здійснили комплексну оцінку впливу фізичних, біологічних, хімічних, ергономічних та

психосоціальних факторів виробничого середовища на персонал. Отримані результати свідчать, що найбільш поширеними несприятливими чинниками є надмірне фізичне навантаження, порушення ергономіки робочих місць, ризик біологічного інфікування, дефіцит засобів індивідуального захисту та високий рівень професійного стресу. Автори підкреслюють, що недостатній рівень організації охорони праці негативно впливає на здоров'я медичних працівників і якість надання медичних послуг.

Умови праці в реабілітаційних кабінетах є важливим чинником, що впливає на якість надання реабілітаційних послуг, ефективність відновлення пацієнтів та професійне здоров'я фахівців. За даними сучасних досліджень, діяльність фахівців з фізичної терапії, ерготерапії та медичної реабілітації пов'язана з підвищеним фізичним і психоемоційним навантаженням, що зумовлює необхідність системного вивчення умов їх праці [5].

Проведений аналіз останніх наукових джерел з проблематики даної статті доводить важливість подальшого вивчення питань конкретного впливу факторів робочого середовища на працівників реабілітаційних кабінетів та центрів.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Незважаючи на наявність наукових праць, присвячених умовам праці медичних працівників та фахівців з фізичної терапії загалом, проблема забезпечення належних умов праці саме в реабілітаційних кабінетах залишається недостатньо вивченою та має низку невирішених аспектів. Більшість наукових досліджень зосереджуються на умовах праці в закладах охорони здоров'я в цілому або в окремих медичних спеціальностях. При цьому реабілітаційні кабінети як специфічне робоче середовище з особливим поєднанням фізичних, психоемоційних та організаційних навантажень розглядаються лише побіжно. Відсутні комплексні дослідження, що одночасно охоплювали б гігієнічні, ергономічні та психосоціальні чинники умов праці саме фахівців реабілітації. На сьогодні

не існує єдиної системи критеріїв та показників, які б дозволяли комплексно оцінити умови праці в реабілітаційних кабінетах. Наявні методики оцінювання умов праці здебільшого не враховують специфіку реабілітаційної діяльності, зокрема тривалість фізичного контакту з пацієнтами, використання спеціалізованого обладнання та інтенсивність рухової активності персоналу. Недостатньо враховані сучасні соціально-економічні та медико-демографічні виклики (збільшення кількості пацієнтів після травм, хронічних захворювань, бойових дій) суттєво збільшують навантаження на реабілітаційні служби. Проте вплив цих чинників на умови праці фахівців реабілітаційних кабінетів залишається практично не дослідженим, особливо в умовах реформування системи охорони здоров'я.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета дослідження – комплексно оцінити умови роботи в реабілітаційних кабінетах та визначити основні гігієнічні вимоги до їх облаштування і функціонування з метою забезпечення безпечних умов праці медичного персоналу, підвищення ефективності реабілітаційного процесу та обґрунтування гігієнічних вимог, дотримання яких сприятиме забезпеченню безпечного і ефективного реабілітаційного процесу. Для досягнення цієї мети визначено такі завдання: 1. Проаналізувати фактори робочого середовища та їх вплив на працівників в реабілітаційних кабінетах. 2. Провести дослідження умов праці шляхом опитування працівників. 3. Обґрунтувати вимоги до безпечних умов праці та шляхи їх забезпечення.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Реабілітолог – це фахівець, чия діяльність охоплює фізичну, психоемоційну та організаційну взаємодію з пацієнтами різного профілю: після травм, операцій, інсультів, з ортопедичними, неврологічними та хронічними захворюваннями. Така багатогранність роботи робить професію одночасно складною та потенційно ризикованою. Небезпечні та шкідливі робочі

фактори можуть впливати як на фізичне, так і на психічне здоров'я реабілітолога, а також на якість виконання професійних обов'язків [7].

До факторів ризику професійної діяльності реабілітолога відносяться фізичні, біологічні, хімічні, психоемоційні фактори, ергономічні та організаційні, соціально-поведінкові. Однією з найзначніших груп ризиків у роботі реабілітолога є фізичні навантаження. Щоденна діяльність фахівця передбачає виконання вправ разом із пацієнтами, допомогу під час переміщення, застосування мануальних технік та роботу з різноманітним обладнанням. Такі дії можуть призводити до:

- перенапруження м'язів та суглобів;
- хронічного болю у спині, шиї та плечах;
- розвитку дегенеративно-дистрофічних захворювань хребта;
- травм, пов'язаних із підняттям або підтримкою пацієнтів.

Наявність несприятливого мікроклімату, а саме, надмірної вологості, низької чи високої температури та швидкості руху повітря також може погіршувати фізичне самопочуття реабілітолога, сприяючи швидкій втомі, головному болю та ризику простудних захворювань.

Недостатній рівень освітлення приміщень реабілітаційних кабінетів та центрів відповідно до розряду зорової роботи, що не відповідає вимогам створюють умови, що підсилюють ризики виникнення нещасних випадків, дезорієнтації, погіршення самопочуття та роботи органів зору, як реабілітологів, так і пацієнтів.

Реабілітологи працюють у тісному контакті з пацієнтами, включно з тими, хто може мати інфекційні захворювання або знижений імунітет. Біологічними ризиками виступають:

- контакт із бактеріальними інфекціями; вірусні захворювання (ГРВІ, грип, COVID-19);
- грибові ураження шкіри;
- передача інфекцій аерозольним шляхом при поганій вентиляції.

Недостатній контроль за чистотою повітря та поверхонь, а також недотримання правил інфекційної безпеки суттєво підвищують ризик захворюваності серед працівників-реабілітологів.

Робота з людьми, які перебувають у складному фізичному або психологічному стані, вимагає значних емоційних ресурсів. Реабілітологи часто стикаються з високою відповідальністю за результати відновлення пацієнтів; емоційно важкими випадками після травм чи інсультів; затяжними процесами реабілітації, що можуть знижувати мотивацію; ризиком професійного вигорання. Емоційна напруженість може призводити до депресивних станів, втрати працездатності, зниження уваги й помилок під час виконання реабілітаційних технік [8].

Облаштування кабінетів з недотриманням санітарно-гігієнічних вимог та невідповідне обладнання, обмежений простір, який ускладнює виконання вправ і підвищує ризик травм; відсутність регулювання тренажерів і робочих поверхонь; слизькі підлоги та відсутність протиковзаючих матеріалів; несправне або зношене обладнання є ще одними небезпечними факторами середовища, де працюють реабілітологи. Такі несприятливі умови можуть призводити як до травм працівників, так і до небезпечних ситуацій з пацієнтами.

Хоча хімічні фактори у роботі реабілітолога менш виражені, вони все ж можуть бути наявні. Використання дезінфікуючих засобів, кремів та мазей для масажу та розтирання, антисептиків, розчинів для очищення або матеріалів, які виділяють леткі органічні сполуки, може спричинити алергічні реакції, подразнення слизових оболонок, головний біль, шкірні висипання та травмування шкіри рук. Тривалий контакт із такими речовинами без належного захисту може негативно позначитися на здоров'ї [6].

Соціально-поведінкові фактори певної групи пацієнтів (після черепно-мозкових травм, зі зниженими когнітивними

функціями, агресивною поведінкою) можуть створювати небезпеку для фахівця. Реабілітологи часто зустрічаються з агресивними реакціями, неконтрольованими рухами пацієнтів, ризиком фізичного травмування під час роботи. Тому соціально-поведінкові фактори потребують від фахівця емоційної стійкості, готовності до непередбачуваних ситуацій та відповідних навичок безпеки.

В роботі проведено опитування працівників реабілітаційних кабінетів м. Хмельницького, щодо впливу на них чинників робочого середовища. Опитування методом анкетування проводилося протягом 2025 року. Анкета складалася з 10 запитань, що дозволило зібрати та проаналізувати думки респондентів. Спочатку надавалися питання загального характеру, що стосувалися статті, віку, стажу роботи, форми власності реабілітаційного закладу. Далі, питання, що стосувалися умов праці, чи почувуються працівники в безпеці, щодо впливу чинників умов праці на працездатність та стан здоров'я працівників, заходи покращення умов праці на думку респондентів. Результати анкетування було опрацьовано за допомогою кількісного (статистичного) методу з подальшим графічним поданням у вигляді діаграм.

Загальна кількість респондентів складала 55 осіб віком від 19 до 63 років, з них кількість жінок становить 34 особи та 21 особа чоловічої статі. Опитування проходили, як реабілітологи державних медичних установ – 26 осіб, так і приватних кабінетів та центрів – 29 осіб. Рівень освіти 80% опитуваних – вища медична. Стаж роботи сягав від 1 до більше 20 років. На рисунку 1 представлено співвідношення стажу роботи опитуваних, як видно, 65% мають професійний стаж від 10 років та більше.

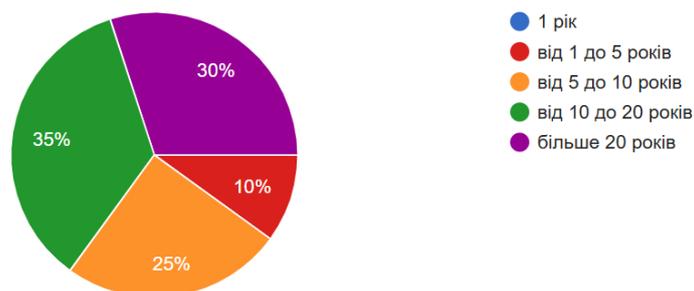

Рис. 1. Вікові характеристики опитуваних реабілітологів

Більшість опитуваних, як видно з рисунка 2, а саме, 55% вказали на роботу в нейтральних умовах праці, ще 35 % вказали,

що працюють в переважно в некомфортних умовах, ніхто з респондентів не зазначив, що працює в комфортних умовах праці.

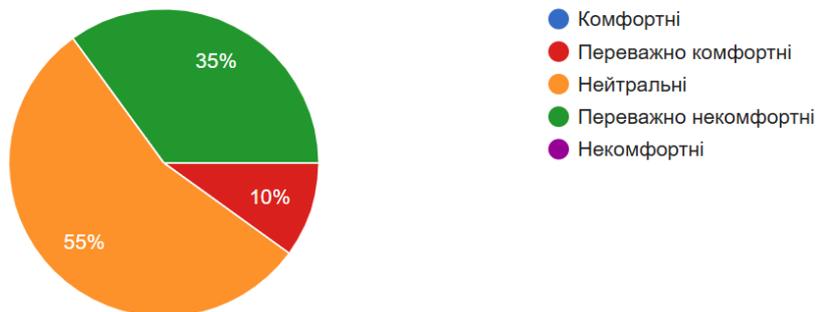

Рис. 2. Умови роботи реабілітологів

При опитуванні, респондентам надали ряд характерних для їхньої роботи чинників умов праці. Реабілітологи вибирали ті, вплив яких на їхню думку призводить до зниження працездатності та погіршення стану здоров'я.

Як видно з Рисунка 3, 100% вказали на надмірне емоційне напруження, 85% на вплив несприятливого мікроклімату, 35% на вплив хімічних чинників.

Вплив чинника умов праці, що призводить до зниження працездатності та погіршення стану здоров'я

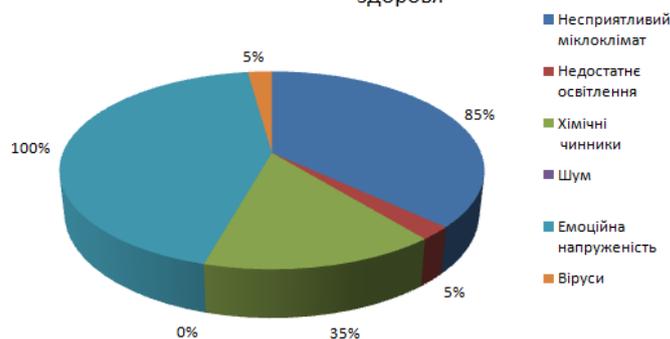

Рис. 3. Результати опитування, що до впливу чинника умов праці на працездатність та стан здоров'я працівників

Працівникам реабілітаційних кабінетів запропонували вибрати заходи з покращення умов праці. Результати опитування представлено на рисунку 4. Більшість вказало на удосконалення роботи систем вентиляції та

опалення, що забезпечують мікрокліматичні умови – 83%, 52 % вибрали емоційне розвантаження, 45% –раціоналізація режимів праці та відпочинку, 25% – оптимізація умов освітлення.

Заходи покращення умов праці реабілітолога

Рис. 4. Результати опитування, що до заходів покращення умов праці на думку реабілітологів

Забезпечення безпечних та нешкідливих умови праці реабілітологів повинно відбуватися відповідно до встановлених нормативних документів та з урахуванням виконуваних робіт.

Сприятливий мікроклімат у робочому приміщенні реабілітолога має важливе значення як для якості його роботи, так і для ефективності відновлення пацієнтів. Так, сприятливий мікроклімат знижує ризик перевтоми, перегріву чи переохолодження фахівця, що позитивно впливає на його працездатність, концентрацію та точність виконання маніпуляцій. Разом з цим, оптимальна вологість та якісна вентиляція зменшують кількість мікробів, пилу й алергенів у повітрі. Це важливо для пацієнтів із ослабленим здоров'ям та для реабілітолога, який працює у тісному контакті з людьми. Тепле та приємне середовище створює атмосферу довіри й спокою. Пацієнт відчуває себе захищено, що сприяє кращому емоційному стану та підвищує мотивацію до лікування.

В Україні норми мікроклімату для робочих приміщень, а отже, й потенційно для кабінетів реабітологів регламентуються кількома документами: ДСН 3.3.6.042-99 «Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень». ДБН В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення», який діє для нового будівництва, реконструкції і ремонту медичних установ, включно з кабінетами для надання медичної та реабілітаційної допомоги. Відповідно до вищенаведених документів температурний режим в кабінетах реабілітації має створювати умови комфорту як для фахівця, так і для пацієнта, а саме, в літній період: 23–25 °С, в зимовий період: 20–22 °С. У приміщеннях для масажу чи ЛФК температура може бути дещо вищою – до 26 °С, щоб уникнути переохолодження пацієнтів. Оптимальна відносна вологість повинна становити 40–60%. Надмірна сухість викликає дискомфорт дихальних шляхів, а висока вологість сприяє утворенню цвілі. Швидкість руху повітря має бути низькою: 0,1–0,2 м/с. Виникнення протягів є неприпустимим, особливо під час масажних і відновних процедур.

Заходами забезпечення якісного та сприятливого повітряного середовища є

регулярне провітрювання приміщень, використання припливно-витяжної системи вентиляції та систем опалення проведення постійного контролю значень показників мікроклімату та концентрації двоокису вуглецю (CO₂) в повітрі кабінетів.

Освітлення робочого приміщення є важливою частиною комфортного та безпечного середовища для пацієнта та реабітолога. Воно забезпечує якісну видимість під час масажів, мануальних технік, огляду, що сприяє точності й безпеці процедур. Створює сприятливу атмосферу: м'яке, нейтральне світло зменшує напругу, підвищує зручність для пацієнта, сприяє релаксації. Знижує втомлення органів зору у фахівця, особливо якщо частина роботи потребує уваги до дрібних деталей (маніпуляції, оцінка стану пацієнта тощо). Освітлення є важливим для психологічного комфорту – правильне освітлення допомагає пацієнтові почуватися безпечно та довірливо.

Освітлення приміщень повинно забезпечуватися відповідно до ДБН В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення», ДБН В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення».

Для правильної організації належних умов освітлення потрібно продумано використовувати комбінацію природного і штучного освітлення; розміщення джерел штучного освітлення на кожному робочому місці, а також для приміщень, де проводиться огляд пацієнтів; висота установки світильників повинна бути не нижче 1,7 м від рівня підлоги; наявність окремого нічного (чергового) освітлення; наявність підсистеми евакуаційного освітлення для позначення шляхів організованого відходу персоналу і пацієнтів в разі надзвичайної ситуації, аварій та інших ситуацій; наявність підсистеми аварійного освітлення – незалежного комплексу електротехнічного обладнання, яке працює від автономних джерел живлення і служить для дублювання основної системи освітлення в разі її аварійного відключення; оснащення приміщень ультрафіолетовими світильниками для санації повітря і підтримання належного санітарно-гігієнічного стану поверхонь. Суворе дотримання правил техніки безпеки, норм експлуатації та обслуговування систем освітлення, дотримання санітарно-

епідеміологічних, гігієнічних, технічних норм.

Емоційний стан має суттєвий вплив на працездатність реабілітолога. Представлене опитування доводить, що усі працівники реабілітаційних центрів відчувають значне емоційне перевантаження, оскільки ця професія поєднує фізичне навантаження, високу концентрацію уваги та постійну взаємодію з людьми, які потребують підтримки. Емоційне виснаження, стрес або тривога можуть спричинити зниження уваги, помилки під час виконання вправ або масажних технік, труднощі з аналізом індивідуальних потреб пацієнта.

Постійний емоційний стрес є одним із головних чинників професійного вигорання серед реабілітологів. Воно проявляється у: втраті мотивації, зниженні працездатності, байдужості до результату роботи, емоційній «черствості» або, навпаки, надмірній вразливості.

Сприятливий емоційний стан реабілітолога є ключовим фактором його професійної працездатності. Він визначає якість виконання маніпуляцій, ефективність взаємодії з пацієнтами, рівень фізичної витривалості та ризик професійного вигорання. Тому психологічне благополуччя фахівця безпосередньо впливає на результативність реабілітаційного процесу. До заходів емоційної стабілізації відносяться професійна саморегуляція, дихальні техніки (повільне дихання, "квадратне дихання"), м'язова релаксація: - короткі вправи на розслаблення перед або після роботи з пацієнтом, мікропаузи між процедурами для відновлення концентрації. Чітке планування графіку, уникання понаднормових навантажень, чередування складних та легших процедур, раціональний розподіл енергії протягом дня, регулярна фізична активність (йога, пілатес, плавання, легкі

силові вправи), правильна постава під час роботи, щоб уникнути фізичної втоми, достатній сон і збалансоване харчування, створення комфортних умов праці, емоційне розвантаження, розвиток професійної компетентності, встановлення межі у спілкуванні з пацієнтами.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Аналіз гігієнічних показників виробничого середовища свідчить про наявність низки проблемних аспектів, зокрема підвищене фізичне навантаження під час процедур, переміщення пацієнтів, а також потребу в удосконаленні мікрокліматичних умов та освітлення в реабілітаційних кабінетах. Виявлено, що психосоціальні чинники, зокрема емоційна напруженість, висока відповідальність за результати відновлення пацієнтів та ризик професійного вигорання, є суттєвими складовими умов праці реабілітологів і потребують системного врахування під час організації робочого процесу.

Отримані результати підтверджують необхідність комплексного підходу до оптимізації умов праці реабілітологів, який передбачає дотримання гігієнічних норм, впровадження ергономічних рішень, раціональну організацію праці та розвиток системи професійної підтримки персоналу. Це сприятиме підвищенню безпеки праці, зниженню ризику професійних захворювань і покращенню якості реабілітаційної допомоги.

Перспективи подальших досліджень доцільно спрямувати на розробку та апробацію стандартизованих критеріїв оцінювання умов праці в реабілітаційних кабінетах з урахуванням сучасних вимог системи охорони здоров'я.

Література

1. Гігієна у фізичній реабілітації: підручник / К. О. Пашко, Д. В. Попович, О. В. Лотоцька та ін. - Тернопіль : ТДМУ, 2019
2. Mersal, F. A., Alenezi, I. N., Ali, R. A. E. S., & Alanazi, F. K. (2025). Occupational Health Hazards and Control Measures in Government Hospitals: A Cross-Sectional Survey of Nurses' and Nurse Managers' Perspectives. *Journal of Nursing Management*, 2025, Article ID 6657959 (10 pages).
3. Saparniene, D., Strukcinskiene, B., Mineviciute, G., Cizauskaite, A., Rapoliene, L., Grigoliene, R., Paciauskaite, I., & Genowska, A. (2023). Working environment of health care professionals – focus on occupational stress. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*, 30(4), 721–728.
4. Opoku, F. J., Boakye-Yiadom, J., Oppong, F., Peprah, T., & Dassah, E. (2025). Occupational Health and Safety among Healthcare Professionals at the Ashanti Regional Hospital, Ghana. *medRxiv Preprint*.

5. Salvagioni, D. A. J., Melanda, F. N., Mesas, A. E., González, A. D., Gabani, F. L., & Andrade, S. M. (2017). Physical, Psychological and Occupational Consequences of Job Burnout: A Systematic Review of Prospective Studies. PLoS ONE, Vol.12 No.4, April 15, 2021. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185781>

6. Основи фізіології та гігієни харчування: Навчальний посібник: посібник [Електронний ресурс] / [упоряд. О.В. Онопрієнко, О.М. Онопрієнко]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2021. – 138 с.

7. Хайлов А. В. Окремі аспекти охорони праці в реабілітології / А. В. Хайлов, В. О. Коршенко, Т. М. Матвієнко // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи», м. Полтава, 27 вересня 2024 р. – Полтава, 2024. – С. 291–295.

8. Охорона праці в медичній галузі: Навч.-метод.посібник для мед.ВНЗ IV р.а.- 2-ге вид., випр.Рекомендовано МОН/ Яворський О.П., Веремей М.І., Зенкіна В.І. та ін. - К., 2017. – 208 с.

References

1. Hihiyena u fizychniy reabilitatsiyi: pidruchnyk / K. O. Pashko, D. V. Popovych, O. V. Lotots'ka ta in. - Ternopil' : TDMU, 2019

2. Mersal, F. A., Alenezi, I. N., Ali, R. A. E. S., & Alanazi, F. K. (2025). Occupational Health Hazards and Control Measures in Government Hospitals: A Cross-Sectional Survey of Nurses' and Nurse Managers' Perspectives. Journal of Nursing Management, 2025, Article ID 6657959 (10 pages).

3. Saparniene, D., Strukcinskiene, B., Mineviciute, G., Cizauskaite, A., Rapoliene, L., Grigoliene, R., Paciauskaite, I., & Genowska, A. (2023). Working environment of health care professionals – focus on occupational stress. Annals of Agricultural and Environmental Medicine, 30(4), 721–728.

4. Opoku, F. J., Boakye-Yiadom, J., Oppong, F., Peprah, T., & Dassah, E. (2025). Occupational Health and Safety among Healthcare Professionals at the Ashanti Regional Hospital, Ghana. medRxiv Preprint.

5. Salvagioni, D. A. J., Melanda, F. N., Mesas, A. E., González, A. D., Gabani, F. L., & Andrade, S. M. (2017). Physical, Psychological and Occupational Consequences of Job Burnout: A Systematic Review of Prospective Studies. PLoS ONE, Vol.12 No.4, April 15, 2021. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185781>

6. Osnovy fiziologiyi ta hihiyeny kharchuvannya: Navchal'nyy posibnyk: posibnyk [Elektronnyy resurs] / [uporyad. O.V. Onopriyenko, O.M. Onopriyenko]; M-vo osvityi i nauky Ukrayiny, Cherkas. derzh. tekhnol. un-t. – Cherkasy : CHDTU, 2021. – 138 s.

7. Khaylov A. V. Okremi aspekty okhorony pratsi v reabilitohiyi / A. V. Khaylov, V. O. Korshenko, T. M. Matviyenko // Materialy IV vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu «Medychna reabilitatsiya v Ukrayini: suchasnyy stan ta napryamy rozvytku, problemy ta perspektyvy», m. Poltava, 27 veresnya 2024 r. – Poltava, 2024. – S. 291–295.

8. Okhorona pratsi v medychniy haluzi: Navch.-metod.posibnyk dlya med.VNZ IV r.a.- 2-he vyd., vypr.Rekomendovano MОН/ Yavors'kyy O.P., Veremey M.I., Zenkina V.I. ta in. - K., 2017. – 208 s.

Abstract

ROMANISHYNA Olga, MYKOLAYCHUK Ihor, KRYVOVYAZ Serhiy

Khmelnytskyi National University

RESEARCH OF WORKING CONDITIONS IN REHABILITATION OFFICES AND BASIC HYGIENE REQUIREMENTS FOR THEM

In modern conditions of development of medical rehabilitation, special attention is paid to the quality of professional activity of specialists who ensure restoration of motor, functional and psychophysical capabilities of patients. One of the key factors determining the success of the rehabilitation process is the availability of safe and harmless working conditions for the staff of rehabilitation rooms. They create the basis for effective work, help maintain the health of the specialist, and ensure stable positive results of recovery and treatment.

The work investigated working conditions in rehabilitation offices and their impact on the state of working capacity and health of employees. The research was conducted by surveying rehabilitation specialists working in public and private offices. The survey participants assessed their working conditions and indicated factors of the working environment that, in their opinion, have an adverse effect on their health. In addition, respondents indicated important measures, in their opinion, to improve working conditions and reduce or eliminate the impact of risk factors. Based on the researched and analyzed responses, diagrams of the respondents' responses were constructed for clarity and demonstration of the results. Hygienic requirements for the factors indicated in the responses, occupational health and safety requirements for working conditions in rehabilitation rooms were established and measures to improve them were proposed.

The comfort and safety of the worker affect the quality of interaction and work with the patient. In comfortable conditions, the rehabilitation therapist shows more patience, can communicate more effectively and maintain the patient's motivation to perform exercises and conduct physiotherapy procedures. Therefore, the importance of ensuring harmless and safe working conditions for rehabilitation therapists is an important task for occupational health and safety specialists.

Keywords: working conditions, risk factors, hygiene requirements.